

Лучія ПУЗИКОВА

Зважаючи на велику кількість аптек, супермаркетів, банків, кредитних спілок, похоронних бюро й недобудов у Севастополі, можна припустити, що мешканці міста народжуються, щоб заробити трохи грошень, віддати їх у чужі руки та спокійно померти. Корінні севастопольці, як завжди, трепетно зберігають історію і традиції рідного міста. Це ж їхні батьки та діди воювали за Севастополь, піднімали його з руїн, заповідаючи дітям та онукам бути істинними патріотами цього дивовижного куточка планети.

Дитинство севастопольця Бориса Охоти минуло в будинку, який нещодавно безжалюдно знесли. «Я не спав усю ніч, коли дізнався, що мій рідний дім зруйнували».

Це сталося на місі Хрустальному, де споруджують готельно-розважальний комплекс. Будинок неподалік від міського пляжу, власне, нікому не заважав. Витримав революцію, обидві світові війни. За царської доби військові зберігали тут артилерійську зброю, після Великої Вітчизняної мешкали люди, пізніше дислокувалися митниці. Останніми роками в ньому розміщувалася рятувальна станція. Факт зникнення старовинного особняка з мапи міста – варварський наступ на славу історію міста.

До факту зникнення історичного будинку кожна з гілок місцевої влади поставилася по-своєму. У міській раді – із засудженням. Вважають, що таке могло статися лишень через недогляд СМДА.

Дім належав до комунальної власності, жодного дозволу щодо нього депутати не давали. Не-

санкціоноване знесення будівлі – грубе порушення закону. Хай навіть (як це часто буває віднедавна) із повним пакетом дозвільних документів.

– Ця подія лише підтверджує необхідність серйозних змін в Україні та Севастополі; потрібно, щоб працював закон, а його порушники відповідали за свої вчинки, – каже голова Севастопольської міської ради В. Саратов.

Іншої думки дотримується заступник голови Севастопольської міської адміністрації В. Казарін. Будинок, як стверджує чиновник, належав до позаминулого століття й не становив історичної цінності.

Якби не Борис Охота з притаманною справжньому севастопольцю мораллю, можливо, мешканці міста й погодилися б із думкою пана Казаріна та змирилися із втратою. Але жива оповідка з переконливими фактами, старі фотокартки, які Борис Григорович продемонстрував кореспонденту нашого журналу, руйнує міф про роздутість ситуації, вертає вірогідність історичних подій.

З'ясувалося, Охота приїхав до Севастополя разом з мамою у травні 1944-го. Йому було тоді п'ять років. Батька, Григорія Матвійовича, командира зенітного гарнізону, перевели на Чорне море із Скадовська – для забезпечення охорони Севастопольської бухти. Одна з батарей капітана Охоти розташувалася на місі Хрустальному. Тут у вцілому від бомбардувань невеличкому будиночку – тому самому – оселилася родина молодого зенітника.

– Життя на місі – найсвітліший спогад у моєму житті, – розповідає Борис Охота. – Наш дім стояв у прекрасному місці, звідки було видно всю бухту. Наче з командирського міста. Пам'ятаю, як трапили бухту перед поверненням до міста кораблів Чорноморського флоту.

Григорій Охота розпочинав військову кар'єру в Севастополі, потім командував в Ізмаїлі зенітної батареєю, яка 22 червня 1941 року о третій годині п'ятнадцять хвилин відкрила вогонь по німецьких літаках, що порушили кордон СРСР.

Дім,
через який
розбилося серце

Борис Охота

Син легендарного командира пам'ятає бійців зенітної батареї, разом із якими його батько пройшов шляхами війни. То була велика дружна сім'я, що збиралася в їхньому домі. Часто бував там Микола Андрійович Воробйов, Герой Радянського Союзу, нині незаслужено забутий.

У будинку, який нещодавно зруйнували, Борис Охота разом із батьками святкував День Перемоги.

– Телефоністки з гарнізону влетіли до нас в оселю, обнімали маму та вигукували: «Перемога! Перемога!» – розповідає Борис Григорович. – Увечері 9 травня всі севастопольці прийшли на Графську пристань. На кораблях засяяла ілюмінація. Було світло, як удень. На площі стояли діжки з вином. Комендант наказав розвозити п'яних по гарнізонах. Радість увірвалася в душі та заповонила весь світ.

А ось ще епізоди:

– Коли готувалася та проходила Ялтинська конференція, до севастопольської бухти зайшов американський пароплав «Вікторія». Американці стояли неподалік від нашого дому. Я довго згадував потім коробку льодяників, подаровану їхнім офіцером. Ми з хлопчачками довго спостерігали, як американці спустили на воду катер, як він наблизився до берега, а потім виїхав прямо на сушу та помчав далі. Це була «амфібія»... Моя мама казала, що бачила Рузвельта, Черчилля, Сталіна в місті на площі Нахімова. Вони завітали до міста на півгодини. Спочатку з авто вийшли Сталін, Черчилль, а потім винесли візок для Рузвельта.

Про те, що представники альянсу були в Севастополі, відомостей в описах історичних подій не було. У родині Охоти про це заговорили лише багато років по тому.

Батько Бориса Григоровича забезпечував безпеку Ялтинської конференції. Його зенітки стояли в горах, поблизу Лівадійського палацу. Тоді батько часто зникав з дому, й сім'я не здогадувалася, де він.

Після зустрічі «великої трійки» американці влаштували на «Вікторії» фуршет, на який запросили батька Бориса Охоти та його колег. Багато цікавого приховував будинок на мисі Хрустальному. Якось Борис не вдало пірнув і ледь не потонув. Його врятував дядечко кранівник, який через багато років зустрів уже дорослого Бориса та нагадав, яким відчайдушним хлопчиськом той був.

– Улітку 1945-го, – згадує Борис Григорович, – у нашому будинку побував Пол Робсон. Із ним прийшли біла жінка, перекладачка та конфе-

рансьє. Щоб послухати голос усевітнього відомого співака, до нас прийшло стільки народу! Акомпанував співакові Микола Зубаков, кулеметник із батареї батька, баяніст-віртуоз. Робсон співав російською та англійською. Наприкінці він завів: «Широка страна моя родная...». Усі підхопили. А після концерту мама пригостила всіх смач-

Родина Бориса Охоти

ними оладками.

Борис раптом пригадав ще одну історію про Зубакова.

– Після війни він повернувся до Гурзуфа й до пенсії працював в Артеку баяністом. Можливо, старше покоління пам'ятає чудову статтю про цього музиканта «Назавжди з Артеком» у «Комсомольській правді». Талановитий самородок, він ловив на слух будь-яку мелодію. У Гурзуфі він і помер. Якось у листі я запитав його дочку, чи знає вона, що її батько акомпанував самому Робсону. Підтвердила, що так. Запросив її до Севастополя, щоб показати легендарний будинок. Але через останні події, зрозуміло, ці оглядини вже не відбудуться ніколи.

Борис Григорович утратив щось дуже дороге у своєму житті. Адже рідний дім – це скарбниця нашого дитинства, це неповторний час, в який дуже хочеться зазирнути. Для кожної порядної людини це святе. Борис розповідає про будинок як про цілу епоху, як про щось живе та вічне. Він не розуміє, як можна жити лише з думками про розвиток розважальних закладів. Майбутнє міста не може відтворюватися лише у порціях суші або піци...

Нині Борис Охота не може, на жаль, повернути будинок. Але його вчинок довів багатьом, що й один у полі воїн. Він боровся словом на телеканалах, у місцевій пресі. Як патріот рідного міста, він чесно висловив своє ставлення до факту, який місцева влада визнала дріб'язковим. Та дав урок історії всім, хто прагне збуду-

Співак Пол Робсон

вати гідне життя на цій землі. Сам Борис – будівельник: за суттю і за фахом. Будівельник-проектувальник, автор вітчизняного будівельного матеріалу «акваліт». Борис Охота пишається тим, що його унікальний енергозберігаючий винахід використано в оздобленні фасадів будинків, зокрема його рідної школи № 9. У тому списку й Одеський театр оперети. Збирався і стіни старої рідної будівлі прикрасити, та не встиг.

Прикладів бездушного ставлення до пам'яток у сучасному місті чимало. Забудовано територію форту літер А-5, зведеного 1906 року та пов'язаного із трагічними подіями 1907-го. У середині 1980-х років житловими спорудами забудували Михайлівське кладовище. Не витримала наступу котеджів антична дорога: про її цілісність вже не йдеться. Знесено пам'ятник М. П. Лазареву як такий, що не становить історичної цінності...

Баяніст-віртуоз Микола Зубаков